

Gemeente Utrecht

Richtlijn domeinnaambeleid

Gemeente Utrecht

Auteur	Bastiaan Zuiderhoek
Versie	v 1.0
Datum versie	20-01-2020
Status	Definitief

DOCUMENTEIGENSCHAPPEN

Document locatie: digiplaza

Distributie:

Naam	Rol	Versie ¹				
					1.0	
Architectuurteam (DomstadIT)					X	
Architectuurboard					X	
Publiekszaken					X	
IPM					X	
Voorziening hosting					X	

Gereviewd door:

Naam	Rol	Versie ²				
		0.1	0.5	0.9	1.0	
Architectuurteam (DomstadIT)		☺	☺	☺	☺	
Architectuurboard				☺	☺	
Publiekszaken			☺	☺	☺	

¹ **A**: ter accordering; **I**: ter informatie; **R**: ter review

² ☺ Review commentaar is geleverd en verwerkt.; ☹ Heeft niet gereageerd; ☹ Review is niet Noodzakelijk

INHOUDSOPGAVE

1.1	Waarom deze richtlijn?	4
1.2	Reikwijdte richtlijn	5
1.3	De richtlijn	5
1.4	Voorbeeld toepassing richtlijn	6
1.5	Borging richtlijn	6
1.6	Doorontwikkeling	7
1.7	Geraadpleegde bronnen	7

1.1 Waarom deze richtlijn?

Veel applicaties van de Gemeente Utrecht zijn via de browser te gebruiken. Om bij een applicatie te komen wordt een bepaalde domeinnaam / hostnaam, met een [Unified Resource Locator](#) (URL) gebruikt. Dit is het adres waarop de applicatie te bereiken is. Door gebrek aan een richtlijn over domeinnamen worden afwegingen voor wat betreft domeinnaamkeuzes binnen het project gemaakt, waarbij de volgende issues (kunnen) ontstaan:

- Een project kan onnodig vertraging oplopen omdat partijen naar elkaar gaan kijken voor de juiste keuze van de domeinnaam.
- Doordat per project wordt gekozen voor een domeinnaam, is er geen uniformiteit over de domeinnamen heen. Dit gebrek in uniformiteit zorgt mogelijk voor verwarring bij klanten/partners en ondermijnt ook de 1-Utrecht gedachte.
- Binnen het project kan worden gekozen voor een niet-toekomstbestendige domeinnaam. Denk hierbij aan het kiezen van een domeinnaam waar een leveranciersnaam in voorkomt (die failliet kan gaan).
- Binnen het project wordt vaak niet nagedacht over de domeinnaam als het contract met de leverancier verlopen is. Hierdoor kan Utrecht de domeinnaam mogelijk niet zelf beëindigen waardoor gebruikers per abuis data kunnen achterlaten.
- Doordat een gekozen domeinnaam op vele plekken wordt gebruikt, waaronder technisch in netwerk/infrastructuur componenten, en binnen programmatuur (bv. in koppelingen), wil je zo snel mogelijk in het project duidelijkheid over de gekozen domeinnamen en bijbehorende subdomeinen voor een ontwikkelstraat.
- Over de projecten heen is er geen eenduidigheid in het gebruik van domeinnamen binnen de ontwikkelstraat (OTAP), waardoor gebruikers per applicatie andere type domeinnamen moeten gebruiken. Een voorbeeld is dat de ene applicatie via poortnummers of padnaam aangeeft in welke omgeving iemand zit, en de andere applicatie via een subdomein.
- Doordat dat de richtlijn ontbreekt en iedereen een domeinnaam kan aanvragen, hoeft de naam niet in lijn te zijn met de richtlijnen van de Redactie van de gemeente.

1.2 Reikwijdte richtlijn

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen websites en webapplicaties:

- Webapplicatie is een term die wordt gebruikt voor een programma dat op een webserver draait en via de webbrowser kan worden benaderd.
- Een website is een verzameling samenhangende webpagina's met gegevens, zoals tekst, afbeeldingen of video's.

Zowel een website als een webapplicatie kan door de gemeente (intern) of door een leverancier (extern) worden gehost. Daarbij hebben veel websites en applicaties naast een productieomgeving ook een of meerdere test-/ontwikkel-/acceptatieomgevingen. Deze richtlijn richt zich op interne en externe webapplicaties en ook hun bijbehorende test-/ontwikkel-/acceptatieomgevingen.

1.3 De richtlijn

Het algemene principe voor domeinnamen is: **een domeinnaam is herkenbaar, veilig en gedurende de levenscyclus van de applicatie stabiel**. Daarbij worden de volgende conventies voor domeinnamen voorgesteld:

- Domeinnamen zijn voor mensen leesbaar en begrijpelijk.
- De domeinnaam bevat bij voorkeur geen organisatienamen, systeemnamen, projectnamen, servernamen.
- De domeinnaam bestaat geheel uit kleine letters, waarbij verschillende woorden eventueel worden gescheiden door koppeltekens of punten.
- Domeinnamen zijn opgebouwd volgens een vaste structuur, weergegeven in onderstaande afbeelding
- Extern gerichte websites kunnen een meer vrije domeinnaam hebben, in afstemming met de Redactie.

Overige voorwaarden

- Domeinnamen die bedoeld zijn voor klanten/partners van de gemeente zijn – voor aanschaf- afgestemd met de Redactie van de gemeente.
- Elke applicatie heeft een ontwerpdocument waarin staat waar welke domeinnamen worden gebruikt in de achterliggende (infrastructurele) systemen.
- De leverancier moet wijzigingen in domeinnamen, op initiatief van de gemeente, tegen redelijke inspanning kunnen doorvoeren in de geleverde applicatie.
- Utrechtse domeinnamen worden door de gemeente Utrecht beheerd (bepaald, uitgegeven en ingetrokken).
- Dus een intern gerichte site mag nooit x.utrecht.nl als naam hebben, tenzij het om de achterkant-tegenganger gaat van een extern gerichte site.

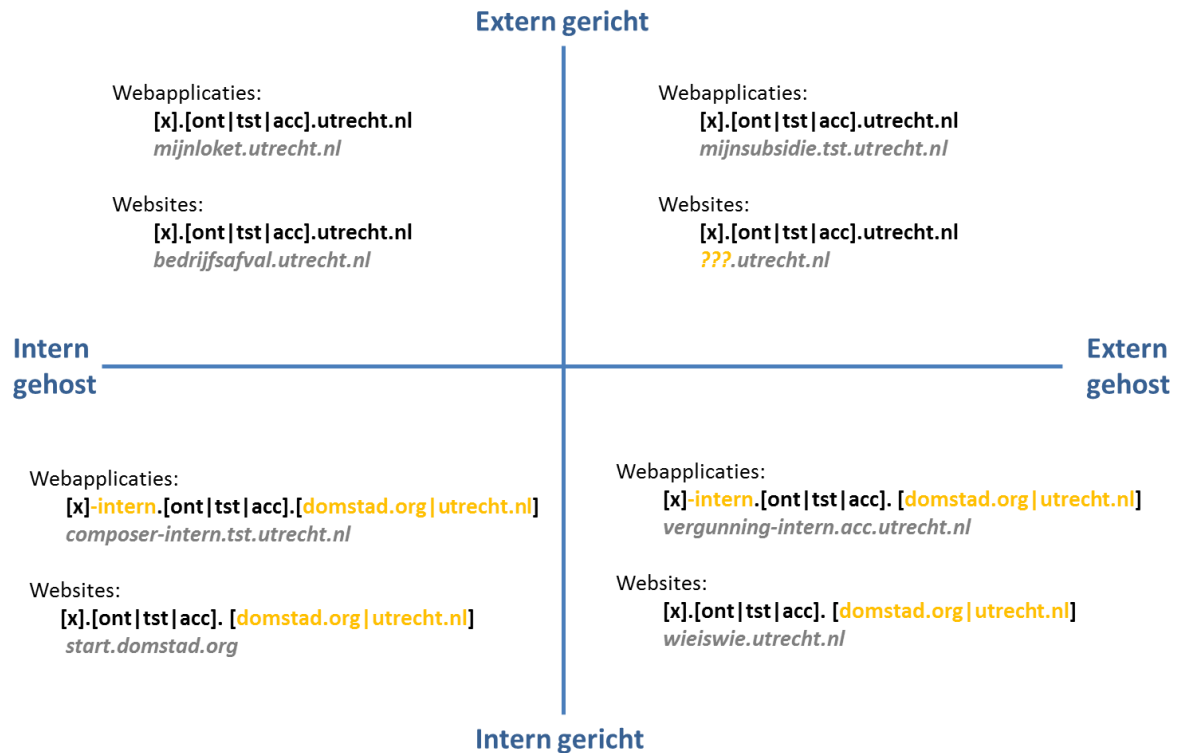
Uitzonderingen

Er zijn altijd uitzonderingen, en die mogen er ook zijn, mits afgestemd.

Verzoeken tot uitzonderingen op deze regels worden door de Redactie beoordeeld.

1.4 Voorbeeld toepassing richtlijn

In onderstaande afbeelding worden voorbeelden van toepassing van de richtlijn gegeven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de gerichtheid (intern/extern) en de hosting (intern/extern).

Figuur 1: matrix toepassing richtlijn vanuit gerichtheid (intern/extern) en de hosting (intern/extern)

1.5 Borging richtlijn

Om deze richtlijn te borgen worden de volgende randvoorwaarden voorgesteld:

- De medewerker die de subdomeinen van utrecht.nl daadwerkelijk aanmaakt, volgt deze richtlijn;
- In aanbestedingen worden standaard specifieke eisen uit deze richtlijn opgenomen;
- De Redactie en architecten adviseren proactief bij projecten waar dit speelt;
- IPM kolom wordt actief geïnformeerd.

1.6 Doorontwikkeling

- Domeinnamen moeten ook weer opgeruimd (of langer behouden) worden. Dat gebeurt nu niet actief, met soms tenenkrommende of schadelijke (datalek) gevolgen. Dit is momenteel belegd bij PBZ en CIPM.
- Een proces voor het aanvragen van een domeinnaam (zowel inhoudelijk als technisch). In dergelijk proces kunnen ook de logische vervolgstappen beschreven worden. Bijvoorbeeld: moet er vanaf het domein gemaild kunnen worden? Dit vereist namelijk extra handelingen.
- Specifieke eisen en wensen die direct in een pakket van eisen voor een aanbesteding kan worden meegenomen.
- Een set (inhoudelijke en technische) aanbestedingseisen moet worden afgeleid uit deze richtlijn, klaar voor gebruik.
- Verdere maatregelen in het voorkomen van misbruik van domeinnamen kunnen onderzocht worden. Bijvoorbeeld: afwijkende domeinnamen (bv: Utecht.nl, Utrect.nl, etc) registreren en routeren naar Utrecht.nl.

1.7 Geraadpleegde bronnen

De volgende bronnen zijn geraadpleegd:

- Domeinnaambeleid Rijksoverheid
<https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/r/rijkswebsites/verplichte-richtlijnen/domeinnaambeleid>
- Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)
<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/digitaal-stelsel/technisch-aansluiten/standaarden/api-uri-strategie/>
- Naamgeving conventie IT componenten v1.64
<https://digiplaza.utrecht.nl/share/page/site/3-ib-auto-inf-bibliotheek/document-details?nodeRef=workspace://SpacesStore/de39dbdd-a0f7-4ded-b31e-5dfe6c2c38c0>